

АТ «Хмельницькобленерго»

Асоціація з енергоефективності та енергозбереження

Doing Business – 10 кроків покращення рівня легкості приєднання до електромереж

Одним з головних бенчмарків інвестиційної привабливості будь-якої країни світу вважається рейтинг Світового банку з легкості ведення бізнесу, World Bank Doing Business report. Рейтинг розраховується експертами банку і місце країни визначається співвідношенням низки параметрів. Одним з чинників, який впливає на місце конкретної країни у рейтингу легкості ведення бізнесу, згідно з методологією Doing Business, є показник легкості приєднання до електромереж, (Getting electricity).

До прикладу. У рейтингу Doing Business 2016 Україна опинилася на 83 місці, а за параметром, який нас цікавить найбільше (легкістю підключення до електромереж) — на 137-му місці з 188-ми.

Трохи поліпшити ситуацію з приєднанням до електромереж дозволило запровадження нової моделі ринку електричної енергії в Україні та відповідних нормативно-правових актів (Закону України «Про ринок електричної енергії», Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг №310 від 14.03.2018 р. «Про затвердження Кодексу систем розподілу», Постанови Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг №1965 від 18.12.2018р. «Про затвердження Методики (порядку) формування плати за приєднання до системи передачі та системи розподілу».

Саме це дало змогу Україні у рейтингу Doing Business 2020 за параметром підключення до електромереж посісти вже 128-ме місце.

Проте цього недостатньо. Дуже низьке, аж сто двадцять восьме місце України за параметром Getting electricity, тягне Україну вниз у загальному рейтингу легкості ведення бізнесу. Практично в Україні, як учасника даного критично важливого для інвестиційної привабливості держави рейтингу, є лише одне слабше місце, за яким наша країна знаходиться на 146 місці.

На нашу думку, для виконання завдання Президента України з досягнення суттєвого прогресу в покращенні позиції України у рейтингу Doing Business, параметр легкості приєднання до електромереж грає дуже важливу роль. Необхідно цілеспрямовано об'єднати зусилля громадських організацій, НКРЕКП, бізнесу та Офісу Президента і в короткий період (до 6 місяців) зробити 10 рішучих кроків, що докорінно змінять ситуацію:

1. Автоматизація етапів процесу приєднання до електричних мереж.
2. Створення максимально прозорих умов для приєднання до електричних мереж.
3. Інтенсифікація розбудови нових ліній електропередач та розвантажувальних підстанцій.
4. Впровадження з 1.01.2021 стимулюючого тарифоутворення (RAB тарифи) на основі єдиної бази активів та середньозваженої вартості капіталу (WACC).
5. Надання дозволу на приєднання до комерційних електромереж.
6. Зміни до земельного законодавства.
7. Зменшення терміну розробки проектно-кошторисної документації.
8. Підвищення якості приєднання до електромереж.
9. Врегулювання спірних питань потужностей електроустановок, що мають бути приєднані до мереж.
10. Врегулювання розбіжностей законодавчих та підзаконних актів щодо технічних умов підключення до електромереж та їх термінів.

У наступному документі ми пропонуємо конкретну Дорожню карту досягнення мети, виходячи з запропонованих вище 10 кроків.

09.09.2020

Олег Козачук,
віце-президент та засновник Асоціації з енергоефективності та енергозбереження, член правління Асоціації «Розумні електромережі України», в.о. генерального директора АТ «Хмельницькобленерго»

Дорожня карта

World Bank Doing Business report – 10 кроків для покращення рівня легкості приєднання до електромереж

Крок	Проблема	Шлях вирішення	Орган влади, Decision maker	Строки
Автоматизація етапів процесу приєднання до електричних мереж	Процес приєднання з моменту подання замовником заяви до укладення договору на розподіл електроенергії містить різні часомісткі етапи, в процесі задіяні різні учасники. Від чіткої координації учасників процесу залежить швидкість приєднання. Навіть незначні проблеми у координації роботи спричиняють суттєві затримки всього процесу.	Необхідно розробити та впровадити програмне забезпечення для операторів систем розподілу (ОСР) і систем постачання (ОСП), яке дозволить максимально автоматизувати етапи процесу приєднання, максимально виключити вплив людського фактору на тривалість реалізації етапів приєднання, і сприятиме ефективній координації дій між усіма учасниками цього процесу.	1.НКРЕКП – рекомендації, 2.ОСРи та ОСП– впровадження програмного забезпечення	Жовтень-Листопад 2020 р. До 01.03.2021 р.
Створення максимально прозорих умов для приєднання до електричних мереж	Оскільки процес приєднання до електричних мереж складний і тривалий, замовник у більшості випадків не має актуальної інформації про стан реалізації етапів приєднання, про складнощі, які можуть спричинити зростання тривалості приєднання.	Необхідно розробити та впровадити «Особисті кабінети замовника приєднання», у яких би відображався актуальний стан реалізації процесу приєднання, з максимальною деталізацією етапів цього процесу.	1.НКРЕКП – рекомендації, 2.ОСРи – впровадження програмного забезпечення	Жовтень-Листопад 2020 р. До 01.03.2021 р.
Інтенсифікація розбудови нових ліній електропередач та розвантажувальних підстанцій	Довгі лінії електромереж напругою 0,4 кВ.	Згідно Концепції розвитку електричних мереж, мережі 0,4 кВ мають бути не довше 400 метрів, для чого встановлюються розвантажувальні підстанції, будуються мережі вищих класів напруг. Забезпечення надійного та якісного розподілу електричної енергії для кінцевого споживача та зручність підключення його до мережі.	1.НКРЕКП – рекомендації, 2.ОСРи – включення до реалізації інвестиційних програм побудови нових ліній 0,4 кВ. 3. НКРЕКП - RAB-тарифи	Жовтень-Листопад 2020 р. 3 01.01.2021 р. (із запровадженням RAB-тарифу)
Впровадження стимулюючого тарифоутворення (RAB-тарифи) на основі єдиної бази активів та середньозваженої вартості капіталу (WACC)	Запропонована Регулятором модель введення стимулюючого тарифоутворення (RAB- тарифи) з розділенням бази активів на старі і нові не дасть можливості істотно модернізувати зношені електромережі України, не дозволить ОСР інвестувати значні кошти в ремонт та заміну електромереж. Про це йдеться, зокрема, в висновках Проєкту «Енергетична Безпека» (USAID) та Асоціації «Розумні електромережі України»	Введення стимулюючого тарифоутворення (RAB-тарифи), як мотивуючого для ОСР фактора призведе до суттєвого збільшення інвестицій. Головне – підхід з єдиною базою активів, енергокомпанії, в якості ресурсу для інвестицій отримують дохід, розрахований на основі середньозваженої вартості капіталу (WACC).	Офіс Президента, НКРЕКП,	Жовтень-Листопад 2020 р. 3 01.01.2021 р.
Надання дозволу на приєднання до комерційних електромереж	Існують такі об'єкти, як військові містечка та території забудови, де відсутні мережі ОСР, а наявні мережі тільки суб'єктів господарювання (КЕВ,	Необхідно, на рівні змін в Кодексі систем розподілу, дозволити приєднання електроустановок замовників до електричних мереж суб'єктів господарювання без зменшення	НКРЕКП, Офіс Президента	Жовтень-листопад 2020 р.

	промзони тощо). У таких випадках мережі ОСР знаходяться на значній відстані від майданчика замовника.	договірної потужності існуючих споживачів шляхом внесення відповідних змін до Кодексу системи розподілу, аналогічно з приєднаннями до мереж суміжних ОСР згідно п.4.1.29. Кодексу системи розподілу. Це, на нашу думку, зменшить витрати замовника на приєднання до електричних мереж і термін, що необхідний для надання послуги з приєднання.		3 01.01.2021 р.
Зміни до земельного законодавства	Норми Закону України "Про землеустрій" потребують збору інформації та великої кількості погоджень, у тому числі проходження державної експертизи, висновку органу архітектури та містобудування – це призводить до затягування часу у її виготовленні в подальшому. Містобудівна документація (генеральні плани населених пунктів, проекти зонування) здебільшого неактуальні та застарілі, потребують внесення змін та розроблення нових, складна процедура встановлення (розширення) меж населених пунктів.	Спрощення вимог до складання землепорядної документації, відміна державної землепорядної експертизи, зменшення погоджень, які дублюються.	Робоча Група при Офісі Президента, Комітет з питань енергетики та Комітет з питань земельної політики ВР, Мінекономрозвитку та торгівлі, НКРЕКП	Жовтень-грудень 2020 р. 3 01.03.2021 р.
Зменшення терміну розробки проектно-кошторисної документації (ПКД)	Довгий термін розробки ПКД з причини необхідності тендерних процедур у процесі вибору проектною організацією	Надати замовнику можливість самостійно обирати, хто буде здійснювати розробку ПКД (Замовник чи ОСР) не лише на лінійну частину приєднання, а й на частину ОСР (роботи що виконуються в мережах ОСР за рахунок плати за потужність). Це дасть можливість зменшити термін надання послуги з приєднання, оскільки замовник має можливість обирати проектну організацію без проходження тендерних процедур.	НКРЕКП	Жовтень-листопад 2020 р. 01.01.2021 р.
Підвищення якості приєднання до електромереж	Неможливість фінансування заміни мереж для приєднання електроустановки замовника за рахунок коштів, отриманих від замовника, як плата за послугу приєднання	Чітко прописати в Кодексі системи розподілу право ОСР за кошти, отримані, як плату за приєднання від підстанційної складової, виконувати заміну своїх мереж (КЛ та ПЛ), у разі необхідності збільшення їх пропускної здатності для приєднання даної електроустановки, що дасть можливість покращити якість електричної енергії і для вже існуючих споживачів без додаткових затрат замовника приєднання.	НКРЕКП	Жовтень-листопад 2020 р. 3 01.01.2021 р.
Врегулювання спірних питань потужностей електроустановок, що мають бути приєднані до мереж	Спори щодо потужностей електроустановок, що мають бути приєднані до мереж, гальмують процес такого приєднання	Прописати в Законі України «Про ринок електричної енергії» або в Кодексі системи розподілу максимальну величину потужності, яку можна приєднати до мереж напруги 0,4кВ; 10кВ; 35 (110 та більше) кВ.	Робоча Група при Офісі Президента, Комітет з питань енергетики ВР, НКРЕКП	Жовтень-грудень 2020 р. 3 01.01.2021 р.

Врегулювання розбіжностей законодавчих та підзаконних актів щодо технічних умов підключення до електромереж та їх термінів	<p>Згідно Кодексу системи розподілу, технічні умови є невід'ємним додатком до договору приєднання, а отже термін їх дії регулюється договором про приєднання, що суперечить статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», де сказано, що технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника. Те саме стосується терміну дії технічних умов для об'єктів електроенергетики, що виробляють електричну енергію з використанням альтернативних джерел енергії. Це спричиняє суперечності в тлумаченні сторонами договору приєднання терміну дії технічних умов.</p>	<p>Закон має вищу юридичну силу, аніж Кодекс — у Законі «Про ринок електричної енергії» необхідно прописати вимоги договору приєднання в частині терміну дії договору про приєднання невід'ємним додатком до якого є технічні умови.</p>	<p>Робоча Група при Офісі Президента, Комітет з питань енергетики ВР, НКРЕКП</p>	<p>Жовтень –грудень 2020 р. 3 01.01.2021 р.</p>
---	--	--	--	---

09.09.2020

Олег Козачук,
віце-президент та засновник Асоціації з енергоефективності та енергозбереження, член правління Асоціації «Розумні електромережі України», в.о. генерального директора АТ «Хмельницькобленерго»

Руслан Слободян,
технічний директор АТ «Хмельницькобленерго»

Олександр Сторожук,
заступник директора з питань забезпечення бізнесу АТ «Хмельницькобленерго»